

Advokatfirman Salmi & Partners

Till

Hovrätten för Västra Sverige

GÖTEBORGS TINGSRÄTT
Avdelning 3

INKOM: 2022-01-11
MÅLNR: B 6025-21
AKTBIL: 739

HOVRÄTTEN FÖR
VÄSTRA SVERIGE
Rotel 44

INKOM: 2022-01-12
MÅLNR: B 1153-22
AKTBIL: 3

ÖVERKLAGANDE

Klagande:

Fredrik Nilsson 900620-9193
Bergkristallgatan 28
421 51 Västra Frölunda

Offentlig försvarare:

Advokat Ismo Salmi
Advokatfirman Salmi & Partners
Box 3095
103 61 Stockholm

Motpart:

Åklagaren m.fl.

Saken:

Överklagande av Göteborgs tingsrätts dom
2021-12-22 i mål B 6025-21

I egenskap av offentlig försvarare för Fredrik Nilsson ("Fredrik") får jag överklaga tingsrättens dom enligt följande.

YRKANDE

Fredrik yrkar att hovrätten med ändring av tingsrättens dom frikänner honom från ansvar för mord och befriar honom från skyldigheten att utge skadestånd. Under alla omständigheter bör såväl straffet som skadeståndet nedsättas.

GRUNDER M.M.

Fredrik har på felaktiga grunder dömts för mord.

Åklagaren har påstått att Fredrik, Mustafe Mohomoud ("Mustafe"), Dennis Sandell ("Dennis") och Abdinasir Hasan ("Abdinasir") har tillsammans berövat Cabdi Raxmaan Gure ("Gure") livet genom att Abdinasir har knivhuggit Gure i ryggen.

Fredrik har hela tiden gjort gällande att han inte varit delaktig i dödandet av Gure, utan han såg händelsen från håll.

UTVECKLING AV ÖVERKLAGANDET

Kort bakgrund till händelsen

Det synes vara klarlagt att det har förelegat en fejd mellan å ena sidan Gure och å den andra sidan Abdinasir och Mustafe. Fientligheterna synes ha haft sin orsak i en misslyckad affärstransaktion rörande en mobiltelefon, och resulterade i första omgången i att Gure knivhögg Abdinasir i nedre delen av dennes rygg några veckor innan den nu aktuella händelsen, vid vilken knivskärning även Mustafe var närvarande, liksom Mustafe var närvarande vid den i detta mål knivskärningen.

Ostridigt är också att Fredrik tillsammans med de tre andra ovan angivna personerna har befunnit sig på en spårvagn, klivit av spårvagnen på Drottningtorget, och följt efter Gure och dennes vän Abdifatah, varefter Abdinasir, även om Fredrik inte har namngett Abdinasir, har knivhuggit i ryggen bakifrån den till synes intet ont anande Gure, varpå denne snabbt förlorat medvetandet och avlidit.

Utredningen visar dock på intet sätt att Fredrik skulle ha haft aktiv del i knivskärningen.

Finns något som tyder på förekomsten av en uttalad brottsplan?

Väl har Abdinasir, Fredrik, Dennis och Mustafe varit tillsammans på dagen innan gärningen, som skedde på kvällen strax efter kl 20. Men som framgår av de filmer och bilder som Åklagaren har sammanställt, synes det vara mer en planlös samvaro på Göteborgs Centralstation.

Fredrik har berättat att han skulle sälja cannabis i Vasaparken och att han i detta syfte tog spårvagnen dit.

I denna del förtjänar framhållas att Fredrik var bekant med alla de tre personerna på spårvagnen. Fredrik har här till berättat, och inget i utredningen visar på motsatsen, att han var förhållandevis god vän även med Gure, och hade inget otalt med denne. Fredrik kände inte Gures vän Abdifatah.

Således kan konstateras att Fredrik inte haft något motiv för att önska livet ur Gure. Frånvaro av motiv för Fredriks är en omständighet som tingsrätten inte har beaktat. Det kan däremot konstateras att såväl Mustafe som Abdinasir haft en minst sagt infekterad relation med Gure, inkluderande allvarliga hot, även mot Gures hustru.

Fredrik delar sammanfattningsvis tingsrättens uppfattning att det inte har funnits någon uttalad brottsplan.

När kan möjligen en brottsplan eller åtminstone någon form av samverkan ha uppstått?

Som ovan anförts, är det enligt Fredriks förmenande inte visat att det skulle ha funnits en brottsplan när sällskapet med Abdinasir, Dennis, Mustafe och Fredrik befann sig på spårvagnen från trakten av Vasaplatsen. Av polisens egen utredning, vilken kommer att genomgå vid sakframställan, framgår att sällskapet under spårvagnsfärden inte kan ha vetat var Gure befann sig, eftersom avståndet mellan aktuella, möjliga, spårvagnar varit för stort. Först vid Drottningtorget kan Abdinasir ha fått syn på Gure och började därvid springa efter denne.

Att så är fallet förkortar naturligtvis den tid som stått till förfogande för planering av ett brott, vilket har betydelse för bl.a. frågan om uppsåt. Detta betyder att Fredriks uppgifter om att han endast följde efter Abdinasir när denne började springa efter Gure efter att ha stigit av spårvagnen blir mycket sannolika samtidigt som tingsrättens uppfattning att det fanns någon form av samverkan vid avstigandet blir mindre sannolik.

Har Fredrik haft något motiv att döda eller skada Gure?

Som ovan anförts, har det funnits en konflikt mellan å ena sidan Gure och å den andra sidan Abdinasir och Mustafe, en konflikt med ingredienser av tämligen grovt våld respektive hot mellan personerna, i vilka hot även nära anhöriga har inkluderats.

Dock finns inget i utredningen som skulle visa att Fredrik på något sätt har varit involverad i denna konflikt; tvärtom framgår, liksom tingsrätten funnit, att Fredrik har varit vän med alla i konflikten involverade personer, alltså Gure, Abdinasir och Mustafe.

Denna brist på motiv har betydelse, särskilt vad avser frågan huruvida uttalad eller outtalad brottsplan alternativt samverkan har funnits, respektive frågan huruvida Fredrik har överlämnat en kniv, och, om hovrätten skulle finna att så har skett, vilket uppsåt Fredrik i sådant fall har haft med överlämnandet av kniven. Det förefaller mindre sannolikt att Fredrik, som inte haft något otalt med Gure, plötsligen skulle medverka i ett angrepp på denne.

Är att följa efter en vän samma som att delta i ett brott?

Som ovan framhållits och som tingsrätten har konstaterat, har det inte funnits någon uttalad brottsplan. Frågan blir då om det vuxit fram någon gemensam avsikt bland de fyra på spårvagnen. Väl synes framgå av Åklagarens filmer och bilder att de fyra till och från tittat ut genom fönstren på spårvagnen. Av vittnesmålen med passagerarna på spårvagnen framgår att det uttalades olika förtäckta hotelser bland de fyra. Emellertid framgår inte ens om alla fyra uttalade dessa och inte heller i vad mån de fyra tittade efter samma objekt. Som redan ovan anförts, har det varit så stort avstånd mellan aktuella, möjliga, spårvagnar att det inte har funnits någon ögonkontakt mellan Abdinasir och Gure.

Fredrik har uppgett att han för sin egen del tittade efter poliser, eftersom han hade i Brunsparken sett vad han tyckte var civilklädda poliser och han bar själv på narkotika. Fredriks uppgifter i denna del är inte vederlagda, varför tingsrättens slutsats att Fredrik skulle ha deltagit i spanandet är alltför svagt underbyggd för att kunna läggas till grund för den fortsatta bedömningen.

I själva verket torde det vara klart att det var Mustafe och Abdinasir som var aktiva i spanandet genom att dessa dels försökte få spårvagnsföraren att stanna spårvagnen, dels fingrade efter spårvagnens nödstopp. Fredriks uppgifter att han för egen del spanade efter poliser är inte vederlagda och är heller inte så orimliga att dessa skulle kunna bortses från. Nämnas bör att Abdinasir uppgett att även han spanade efter poliser.

Av Fredriks egna uppgifter framgår att han har följt efter Abdinasir när denne steg av spårvagnen vid Drottningtorget och därefter sprang mot Åkareplatsen och därefter norrut på Odinsgatan, men att han inte har deltagit i knivskärningen. Mustafe har berättat ungefär samma saker, liksom har Dennis. Det framgår dessutom av Åklagarens filmer och bilder att Abdinasir klivit av spårvagnen vid Drottningtorget, och sedan hastat iväg efter Gure och dennes vän, med Fredrik, Mustafe och Dennis något tiotal meter efter.

Fredrik har beträffande denna omständighet uppgett att han endast följde efter sin vän Abdinasir eftersom denne önskat detta.

Fredrik har hela tiden ända sedan det första polisförhöret hävdad att han sett knivhugget på avstånd och att han inte haft med detta att göra.

Således kan konstateras att det mot Fredriks bestridande härom inte är visat att Fredrik skulle haft för avsikt att spana och / eller följa efter Abdinasir, vilket, i förlängningen, innebär att Fredrik saknat uppsåt till att Gure skulle berövas livet.

Även om hovrätten skulle finna att Fredrik tillsammans med de andra spanat och följt efter Gure, innebär detta ingalunda att han skulle haft uppsåt till att beröva Gure livet; det finns ett flertal olika alternativ i denna del, såsom att Fredrik, som ju inte hade något otalt med Gure, utan tvärtom var bekant med denne, kan ha följt med Abdinasir för att denne skulle ha talat med Gure, eller han kan ha följt med Abdinasir för att denne skulle misshandla Gure.

I denna del bör poängteras att Mustafes hustru Muna Gedi uppgett att hon och Mustafe hade bestämt att träffas på en pizzeria i Svingeln, vilket knappast hade varit fallet om Mustafe hade ingått i en brottsplan att döda eller skada Gure; det är inte ett rimligt att antagande att en person är så kallblodig att denne bestämmer en träff med sin hustru i tid efter att ha utfört ett planerat våldsdåd.

Vad nu anförts gäller även för Fredriks del; som ovan anförts har det inte framgått att Fredrik skulle haft motiv att skada, än mindre döda, Gure. Det är snarast Mustafe som Abdinasir skulle ha invigt i eventuella planer att skada eller döda Gure eftersom Mustafe uppenbarligen har varit involverad i konflikten. Om inte ens Mustafe skall anses ha varit involverad i någon plan att döda Gure, så är det orimligt att anta att Fredrik skulle ha varit detta.

Att, som tingsrätten gjort, dra den värsta slutsatsen att Fredrik önskat delta i dödandet av Gure, finns det således ingen grund för i utredningen.

Var knivhugget avsett att döda?

Väl har tingsrätten funnit, vilket Fredrik inte finner skäl att ifrågasätta, att hugget var dödande. Vad tingsrätten har underlåtit att beakta är att hugget har träffat på likartat sätt som Gures tidigare knivhugg mot Abdinasir, alltså mot nedre delen av ryggen, vilket dessutom tyder på att hugget har utdelats underifrån och uppåt.

Ett klassiskt dödande hugg utdelas i regel mot huvud, hals eller överkropp med en huggande rörelse uppifrån och nedåt, vilket således inte har skett i det föreliggande fallet. Det aktuella hugget tyder således på att fråga var om en hämnd för det tidigare knivhugget, alltså att det inte fanns något syfte att döda med hugget.

Detta styrks av vad Abdifatah, alltså Gures vän, uppgett om att han någon dag efter gärningstillfället träffade Abdinasir i Bergsjön, vilken vid detta tillfälle uttryckte ånger över det inträffade och uppgav att det inte hade varit meningen att döda Gure. Denna omständighet, som enligt Fredriks förmenande är av stor vikt för bedömningen av uppsåtsfrågan, synes överhuvudtaget inte ha beaktats av tingsrätten.

Är det visat att Fredrik har överräckt en kniv?

När det gäller bedömningen av Fredriks skuld, fäster tingsrätten avgörande betydelse vid frågan huruvida Fredrik har överräckt en kniv till Abdinasir.

Den enda direkta bevisning för att knivöverräckande skulle ha skett, utgörs av medtilltalade Mustafes uppgifter.

I denna del vill Fredrik uppmärksamma hovrätten på följande omständigheter.

För det första har tingsrätten utgått från att Mustafe har talat sanning när denne uppgett att han sett att Fredrik skulle ha överlämnat en kniv till Abdinasir, eftersom det enligt tingsrättens uppfattning inte har funnits någon synbar anledning för Mustafe att beljuga Fredrik.

Mot detta resonemang kan anföras särskilt att det knappast är en tilltalads uppgift att anföra motiv för någon att ljuga, samt att det finns ett stort antal mer eller mindre tänkbara motiv för någon att beljuga en annan person, särskilt om den förstnämnde befinner sig i trångmål, såsom fallet är om vederbörande är häktad som misstänkt för mord. Det är att göra det lite väl enkelt för sig att bortse från tumregeln att en medmisstänkts uppgifter skall tas med försiktighet genom att konstatera att det inte finns någon synbar anledning för vederbörande att, medvetet eller omedvetet, beljuga en annan medmisstänkt.

För det andra är det inte uteslutet att det i själva verket är Mustafe själv som har överräckt den aktuella kniven, och medveten om detta har han påstått att det var Fredrik som överlämnade kniven; som ovan anförts har Mustafe haft en allvarlig konflikt med Gure.

Tingsrätten har bedömt att Mustafe knappast har farit med osanning vad avser knivöverräckandet eftersom det hade varit förenat med risk för allvarliga repressalier om han beljugit Fredrik. I denna del bör påpekas att Mustafe var misstänkt för mord, ett mycket allvarligt brott, varför han haft mycket starka skäl att skylla på någon annan. Det är inte helt lätt att tänka sig mer allvarliga repressalier än att bli inlåst på livstid.

För det tredje kan det tänkas att Mustafe, för det fallet att han inte medvetet har ljugit om knivöverlämnandet, under sin häktningstid har omedvetet bearbetat sina iakttagelser och har fått ett s.k. falskt minne av en kniv; det som talar för denna möjlighet är att Mustafe först i förhör 2021-05-11, fup sid 1117, alltså vid det femte förhöret, börjat tala om att Fredrik skulle ha överlämnat handskar och kniv. Att särskilt poängtera är att Mustafe först vid näst-nästa förhör därefter, 2021-07-19, fup sid 1150, berättat att endast en handske skulle ha överlämnats. Ostridigt i målet är att Mustafe, liksom samtliga inblandade personer varit narkotikapåverkade vid det aktuella tillfället.

Att Mustafes uppgifter om kniven och handsken /-arna, kom först sent och har ändrats, samt frånvaron av korrekt beskrivning av den aktuella kniven samt narkotikapåverkan, tyder på att Mustafe antingen medvetet har ändrat sina uppgifter, eller att hans medvetande har skapat s.k. falska minnen. Oavsett vilket, är omständigheterna sådana att det torde vara förenat med stor tveksamhet att lägga Mustafes uppgifter till grund för bedömningen.

Att Mustafes minnesbilder varit otydliga framgår av att han under de första polisförhören uppgett att gärningen skulle skett ett kvarter före den verkliga platsen för gärningen.

För det fjärde bör påpekas att Mustafe uppenbarligen ljugit under sitt förhör i tingsrätten när han påstod att orsaken till att han steg av spårvagnen vid Drottningtorget var att han önskade köpa cannabis av Fredrik. Mustafe uppgav också att orsaken till att han på spårvagnen gick fram till föraren var, inte att försöka få föraren att stanna vagnen, utan för att kontrollera huruvida vagnen gick till Svingeln, vilken är en uppgift dels vederläggs av vittnesuppgifterna, dels faller på sin egen orimlighet. Det är således tydligt att Mustafe åtminstone delvis är påkommen med osanning, varför det blir än mer vanskligt att lägga hans påstående om knivöverlämnande till grund för bedömningen.

För det femte bör påpekas att Mustafe uppgav att han, för det fallet att han hade sett en kniv, hade ingripit. Om han nu har sett en kniv i sammanhanget, så kan det konstateras att han underlät att ingripa, vilken omständighet tyder på att han inte har sett någon kniv.

För det sjätte kan konstateras att Gure hade ett tämligen stort försprång till Abdinasir, omkring 18 sekunder, vilken i sin tur hade ett försprång på omkring 4 sekunder till Fredrik, enligt vad som framgår av övervakningskamerorna på Star Bowling. Härtill kommer att, för det fallet att kniv- och handsköverlämnande har skett, hade detta tagit ytterligare omkring 10 sekunder, vilket innebär att Gures försprång var i själva verket 32 sekunder, inom vilken tidsram det inte finns någon möjlighet för Abdinasir att hinna ikapp Gure innan platsen för gärningen.

Tingsrätten har gjort det lite för enkelt för sig när man genom att ange att personernas hastighet kan ha varierat och därmed, som det får förstås, Gure kan plötsligen ha gått långsammare och Abdinasir ökat farten varigenom Abdinasir skulle ha kunnat hinna ifatt Gure på platsen för gärningen.

Tingsrätten har dock gjort ett allvarligt felslut i denna del: det rör sig om tämligen korta avstånd, där en hastighetsökning och/eller -minskning har tämligen liten betydelse för den sträcka som förflyttningen sker, jämfört med det i sammanhanget stora försprånget. Från platsen för det påstådda knivöverlämnandet är det runt 20 meter till platsen för gärningen, vilket innebär att Gure skulle ha behövt nästintill stå stilla för att Abdinasir skulle ha kunnat hinna ifatt honom på platsen för gärningen, särskilt som det har framkommit att Abdinasir förflyttat sig snabbt från Drottningtorget till Star Bowling och därmed rimligen blivit trött.

I själva verket framgick av förhören med Abdifatah, Gures vän, att knivhugget kom plötsligt, och han gav inga uppgifter om att de skulle ha stannat på platsen för gärningen. Det finns inga skäl till varför Abdifatah och Gure plötsligen vid Star Bowling skulle ha saktat ned farten.

Vad nu anförts innebär att det inte har varit möjligt för Fredrik att överlämna en kniv till Abdinasir och för denna att därefter springa så snabbt att han skulle ha hunnit ikapp Gure.

För det sjunde finns ingen utredning som skulle visa att Fredrik haft tillgång till den aktuella gärningskniven. Tvärtom har hans far Gunnar Nilsson uppgett under sitt förhör att han aldrig har sett den aktuella kniven, vartill kommer att medtilltalade Dennis har beskrivit en kniv som han sett hemma hos Fredrik på ett sätt som inte är förenligt med utseendet på den aktuella gärningskniven.

Sammanfattningsvis kan det konstateras att tingsrätten har grundat sin bedömning att Fredrik skulle ha överlämnat en kniv till Abdinasir på uppgifter från den medtilltalade och häktade Mustafe, som bevisligen och enligt egna uppgifter varit narkotika- och tablettpåverkad vid den aktuella tidpunkten, som inledningsvis utpekade fel plats för gärningen, som lämnat tämligen vaga och varierande uppgifter under förundersökningen, som också uppenbarligen ljugit i tingsrätten och som själv haft en allvarlig konflikt med målsäganden Gure och därmed också själv haft motiv att angripa Gure.

Det nu anförda visar att det är problematiskt att lägga Mustafes uppgifter som grund för bedömningen.

Är att räcka över en kniv samma som att ha uppsåt till mord?

Även om Abdinasir skulle anses ha haft ett uppsåt att döda Gure, så finns inget i utredningen att Fredrik också skulle haft samma uppsåt.

Kniv är ett föremål som ofta tycks förekomma inom den aktuella sfären. Således har Gure själv burit kniv, som han senare kastat ifrån sig när han blivit knivhuggen. Förvisso kan ett knivinnehav tyda på en beredskap att tillgripa våld. Å andra sidan kan ett knivinnehav vara motiverat enbart som ett skrämselattribut. Detta innebär att det finns flera olika tänkbara uppsåt för Fredriks knivöverräckande, om hovrätten skulle finna att detta har skett, från skrämsel över självförsvar till misshandel. Någon utredning som stöder att Fredrik skulle haft samma uppsåt som Abdinasir finns inte.

Det framstår således som ett väl stort hopp från att konstatera att ett knivöverräckande har skett till att bedöma att detta knivöverräckande innebär att det föreligger samma uppsåt hos knivöverräckaren som hos knivhuggaren.

I denna del bör påpekas att det är fullt möjligt att Abdinasir endast haft uppsåt att allvarligt misshandla Gure; det var fråga om ett enda knivhugg nedifrån mot ryggen, alltså ungefär på motsvarande ställe där Gure hade knivhuggit Abdinasir och inte mot någon typiskt vital del på kroppen såsom huvud, hals eller överkropp, vilket tyder på en hämnd för Gures hugg. Således skulle Fredriks uppsåt vara en misshandel.

Något om det utdömda straffet

Fråga har varit om ett förhållandevis kort förlopp och målsäganden har av allt att döma snabbt förlorat medvetandet. Målsäganden har något innan gärningen haft en konflikt med, och även utövat allvarligt våld mot gärningsmannen, och har således rimligen haft beredskap på att bli utsatt för hämnd. Målsäganden bar själv kniv, vilket tyder på att han hade beredskap att själv utöva allvarligt våld.

Mot denna bakgrund förfaller det utdömda straffet som väl tilltaget.

BEVISNING

Förhör med Fredrik Nilsson, som skall höras om sina förehavanden under den aktuella tidsrymden, varmed skall styrkas att han inte begått brott. Förhöret kan upptas genom uppspelning av video.

Fredriks egen rekonstruktion utvisande tidsåtgång och därmed plats för gärningen om handskar och kniv har överlämnats jämfört med situationen att handskar och kniv inte har överlämnats, varmed skall styrkas att handskar och kniv inte kan ha skett.

Tilläggsprotokoll daterat 2021-12-03, sid 5ff, varmed skall styrkas att det var så stort avstånd mellan spårvagn nr 2 som Abdinasir och sällskapet färdades med och spårvagn nr 7, som Abdifatah och Gure färdades med, att det knappast kan ha varit fråga om ett efterföljande på spårvagnen.

ÖVERKLAGANDE AV TINGSRÄTTENS BESLUT AVSEENDE
FÖRSVARARKOSTNADERNA

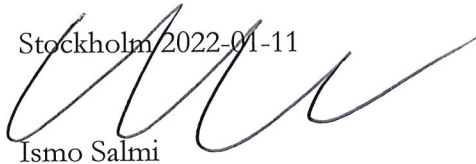
Det yrkas att hovrätten med ändring av tingsrättens beslut i denna del tillerkänner mig ersättning med yrkat belopp.

Tingsrätten har nedsatt mitt arvode såvitt avser inläsning av förundersökningsmaterialet med hänvisning främst till den tidsåtgång som den försvarare som nedlagt kortast tid härför. Målet rör mycket allvarligt brottslighet, och försvararuppdraget har olika perspektiv, varför det inte finns skäl att vid bedömningen utgå från kortats nedlagd tid. Nämnas bör, att jag har åberopat egen bevisning, en rekonstruktion respektive förhör med Fredriks far, vilka omständigheter är sådana att dessa rimligen måste anses kräva mer noggrann inläsning av förundersökningen än vad som hade varit fallet om egen bevisning inte hade åberopats.

Tingsrätten har vidare, vad avser frågan om tidsspillan, ansett att viss tid av tidsspillan bör användas för arbete. Att vid färd med eget fordon kräva att arbete utförs är orimligt. Det är inte minst av trafiksäkerhetsskäl inte rimligt att kräva att en försvarare skall syssla med annat än att framföra ett fordon. Sannolikt skulle trafikpolisen ha synpunkter på att kvalificerade juridiska uppgifter utförs i samband med framförande av eget fordon.

För en advokat råder absolut sekretess, oavsett vilket arbete som utförs. Det är inte möjligt att på kollektiva färdmedel att med bibehållen sekretess och utan risk för att röja sekretessen, utföra arbete i något ärende. Detta gäller alla färdmedel, och i synnerhet på flyg, där sittplatserna är tätt placerade. Härtill kommer att jag personligen blir illamående om jag utför inläsnings- eller skrivarbete under resa med färdmedel.

Stockholm 2022-01-11

Ismo Salmi